

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ШКОЛЯРІВ ЯК НАУКОВА ДЕФІНІЦІЯ ТА ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ.....	142
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., ТУРЯНИЦЯ У.І. СУТНІСТЬ І ЗМІСТ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	144
МОЛНАР Т.І., САБАДОШ О.В. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	146
МОЛНАР-ЧАТЛОШ А. О. ФОКУС ПРОГРАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	148
МОРОЗ Ф. В. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА, ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ЛЮДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	150
МОЧАН Т.М., МОРДАНИНЕЦЬ С.І. СУТНІСНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ.....	153
НЕДОСЄКА І. Р., ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ ПРО ТЕКСТ У 1-2 КЛАСАХ.....	155
НЕМЕШ Н.В., ТУРІНА М.Г., МОЧАН Т.М. РОЗВИТОК НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	157
ПАВКО А.І. МАЛОВІДОМІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ МАРІУПОЛЯ: РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ.....	159
ПИНЗЕНИК О. М., БОКОЧ В. І. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	163
ПИНЗЕНИК О.М., КОХАН М. Д. ВИКОРИСТАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	165
ПИНЗЕНИК О.М., МАДОВЧИК С.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	167
ПІНЯШКО Я.М., МОЛНАР Т.І. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	170
ПОПОВИЧ О.М., САВКО М.М. ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД ДИТЯЧОЇ АКТИВНОСТІ.....	172
РЕЗНІКОВА К.В. СУЧАСНИЙ УРОК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: РОЛЬ ТА ЗАВДАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР.....	174
РЕЙПАШ Ю. В., ЛАЛАК Н. В. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.....	176
РЕПКО І. П. МОЖЛИВОСТІ ПОЗААУДИТОРНОЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ДЛЯ МОТИВАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС.....	178
РОЗМАН І.І., ЛЕМАК О.І. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ПЕРІОДИКИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ У ЗАКАРПАТТІ.....	181
РУДЮК В.В. ІНТЕГРАЦІЯ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ З ПРАКТИЧНИМИ ГАЛУЗЯМИ ЖИТТЯ:ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ.....	183
РЯБЕЦЬ Д. В. ВИТОКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ФАСИЛІТАЦІЇ В ОСВІТІ.....	185
СЕМЧИЩЕ А. Й, ЛАЛАК Н. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ STEM-ОСВІТИ.....	187
СИНЕВИЧ І.С., КУЛАКОВА В.М. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	190
СИНЕВИЧ І.С., КУЧІНКА Я.С. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	192

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

УДК [37.011.33:502/504:373.2.011.3-053.4]:001.895(043.2)

ПИНЗЕНИК О. М.,
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
БОКОЧ В. І.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема формування природничо-екологічної компетентності особистості була і залишається актуальною. У наш час економічної та природної кризи, зумовленої війною, на фоні глобального погіршення стану довкілля проблема природничо-екологічної освіти дітей дошкільного віку є важливою та потребує коригування в межах закладів дошкільної освіти, громадських товариств і об'єднань та сім'ї.

Погоджуємося з теоретиками та практиками дошкільної педагогіки, що серед багатьох напрямів освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти дедалі актуальнішими стають екологічне виховання й освіта. У зв'язку з цим сучасна педагогіка постає перед проблемою визначення змісту та вікової специфіки того образу досконалого навколишнього світу, котрий здатна осягнути (сприйняти й осмислити) дитина дошкільного віку. Цей образ у філософії отримав назву соціально-екологічного ідеалу, який наповнюється конкретним змістом внаслідок пізнання дитиною природи та діяльності з її перетворення [1].

Чіткий та системний підхід до проблеми визначено у Базовому компоненті дошкільної освіти, де екологічна освіта, виховання та екологічна культура інтегруються у поняття «природничо-екологічна компетентність», що виявляється у здатності дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової та ігрової діяльності. При цьому важливим є емоційно-ціннісне ставлення до довкілля, що зумовлює виявлення інтересу до пізнання природи рідного краю, близького оточення, своєї держави України, а також – до об'єктів та явищ планети Земля та видимих об'єктів Космосу[3].

Таким чином, екологічну освіту дітей дошкільного віку як складову природничо-екологічної компетентності слід тлумачити як значно вагоміший порівняно з іншими чинник формування життєвих компетенцій, адже, маючи інтегративний зміст, саме він уже змалку формує стиль життя дитини, впливаючи в різний спосіб на стиль життя її сім'ї або ж цілої родини. Вбираючи у себе унаслідок цілеспрямованого педагогічного впливу екологічний потенціал засвоєваних уявлень, понять, умінь і навичок та ін., дитина пізнає цілком інші

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

способи співіснування із природою на засадах гуманного ставлення до всіх її проявів, вибудовуючи гармонійні стосунки, закладаючи підвалини екологічної культури [4].

Проблеми екологічної освіти розглядаються науковцями та практиками дошкільної освіти. Зокрема, Г. Беленька, вважає, що сьогодні склалося три підходи до вибору змісту екологічної освіти дітей дошкільного віку. В одному з них екологія розглядається як частина біології, яка вивчає проблему взаємодії організму та навколишнього середовища. [1].

Довкіллявий підхід до вибору змісту програми екологічної освіти ґрунтується на так званій «екології середовища» – тобто вивченні того, як гине та руйнується навколишнє середовище під впливом діяльності людини. Саме такий підхід до розробки змісту ознайомлення дітей із природним довкіллям представлено у Базовій програмі розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (автор розділу – З. Плохій) [2].

Організація та керівництво екологічним вихованням дітей на заняттях із використанням спостережень, пошуково-дослідницької діяльності запропоновані у посібниках: Н. Лисенко «Практична екологія», «Окко-еко»; Я. Лучейко – «Врятуй світ»; Г. Беленькою, Т. Науменко, О. Половіною – «Дошкільнятам про світ природи» та ін.

З. Плохій, вважає, що в дитини дошкільного віку ставлення до природи не виходить за межі емоційно-чуттєвих реакцій і виражається в елементарних емоційних переживаннях. У дошкільному віці виховний вплив спрямований переважно на формування ставлення до природи як до соціальної цінності відповідно до естетичних і моральних настанов суспільства. Вона вказує на можливості формування у дошкільнят понять біологічної, утилітарної, вітальної цінності розкриття соціальної значущості природи [2].

Здійснення інноваційного підходу є необхідним і в організації природничо-екологічного освітнього процесу. Найбільш актуальними та широкоживаними інноваційними технологіями екологічної освіти на сучасному етапі вважаються технології ігрових навчальних ситуацій, екологічних тренінгів, використання проблемних ситуацій, екологічних стежин тощо.

Отже, для забезпечення ефективності процесу формування природничо-екологічної компетентності важливим є застосування інноваційних методів та технологій, спрямованих на активізацію пізнавальної діяльності дошкільників, формування усвідомлено-ціннісного відношення до довкілля.

Література:

1. Беленька Г., Науменко Т., Половіна О. Дошкільнятам про світ природи : методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. Київ : Генеза, 2013. 115 с.
2. Плохій З. Виховання екологічної культури дошкільників : методичний посібник. Київ : Ред. журн. «Дошкільне виховання». 2002. 173 с.
3. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція. Наказ МОН України № 33 від 12.01.2021 р. URL:

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doskylnoyi%20osvity.pdf

4. Розгон В. В. Інноваційні технології екологічної освіти дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Вип. 8, том 2'2021. С. 96-100.*

УДК [373.2.015.31:7-053.4]:741(043.2)

ПИНЗЕНИК О.М.,
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
КОХАН М. Д.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Система дошкільної освіти, яка проходить активне перетворення та реформування у сучасному суспільстві, особливе значення надає розвитку творчої особистості дитини як умову для формування життєвих компетентностей. Нормативними документами, що визначають зміст та завдання освіти, вважається, що метою розвитку творчої особистості є розвиток особистісної культури дитини через відкриття їй світу в його цілісності та різноманітності [4].

Сучасні дослідження теоретиків та практиків дошкільної освіти, що розглядають проблему розвитку художньо-творчого потенціалу дитини дошкільного віку, переконливо доводять, що для реалізації природних здібностей та можливостей дітей необхідно створити оптимальні умови для розвитку дитячого творчого потенціалу, переходу до продуктивних дослідницьких творчих занять. При цьому образотворче мистецтво є тим інструментом, що надає дитині можливість не тільки розкрити власний творчий потенціал, а й дізнатися про світ мистецтва, що розкриває гармонію і красу довкілля. Численні публікації свідчать про можливість розвитку творчості дитини засобами образотворчого мистецтва уже з раннього віку [2].

Образотворче мистецтво, що реалізується в зображувальній діяльності, вносить вагомий вклад у всебічний розвиток особистості дитини. Саме у процесі створення малюнку, міні-скульптури, аплікації тощо у малюка формуються пізнавальні психічні якості, художній смак, і головне – творчі здібності. Зображувальна діяльність дає дитині можливість доступними засобами виразити свій емоційний стан, своє ставлення до навколишнього світу. Під час виконання робіт із зображувальної діяльності в дитини відбувається тренування рухів пальців рук. Відомо, що розвиток зон мозку, які відповідають за мовлення, відбувається під впливом імпульсів, що йдуть від пальців. Якщо розвиток рухів

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>